

سینمای جدید کره جنوبی: تأثیرات جهانی بر آن و تأثیرات آن بر سینمای جهان*

مهدی صائبی**^۱، سید محسن هاشمی^۲

^۱ کارشناسی ارشد سینما، دانشکده سینما و تئاتر، دانشگاه هنر تهران، تهران، ایران.

^۲ استادیار گروه سینما، دانشکده سینما و تئاتر، دانشگاه هنر تهران، تهران، ایران.

(تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۹/۷، تاریخ پذیرش نهایی: ۹۰/۱۱/۸)

چکیده:

این مقاله با مطالعه علل ساختاری رشد سینمای جدید کره جنوبی از جنبه‌های گوناگون زیبایی‌شناسی آن و با بیان و تحلیل تأثیراتی که این سینما از سینمای جهان و به خصوص هالیوود گرفته، در جستجوی آن است که عواملی را که سینمای جدید کره جنوبی مستقیماً بر روی سینمای جهان و مجدداً به خصوص سینمای هالیوود تأثیر گذاشته است، بیابد. هدف اصلی این پژوهش آن است که بررسی کند چگونه سینمای جدید کره جنوبی و عموم فیلم‌سازان آن، با مهارت هر چه تمام‌تر اصول فیلم‌سازی تماشاگرپسند هالیوود را گرفته و با تغییر شکل آنها و کره‌ای کردنشان که همانا با افزودن عناصر بومی فرهنگ کره‌ای که مخصوصاً از تئاتر سنتی کره‌ای می‌آید، محصولاتی بوجود آوردند و توانستند همین اصول تغییر یافته را این بار با نام خود به سینمای جهان عرضه کنند و مورد توجه قرار گیرند که آمار بالای فروش فیلم‌های کره‌ای گواه این مدعاست. به منظور دستیابی دقیق‌تر به اهداف این جستار، بازه بررسی‌ها به چهار عنصر فیلم‌سازی که به نسبت مهم‌تر از دیگر عناصر هستند و سینمای جدید کره جنوبی هم در آنها بسیار موفق عمل کرده محدود می‌شود. روایت و داستان‌گویی، تدوین، موسیقی و بازیگری چهار بخشی هستند که بر پایه آنها مهم‌ترین تأثیرات سینمای جدید کره جنوبی بر سینمای جهان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی:

سینما، کره جنوبی، روایت، انحراف ژانر، داریسی پکت.

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده اول با عنوان «سینمای جدید کره جنوبی: فرهنگ و صنعت»، در دانشکده سینما و تئاتر دانشگاه هنر تهران می‌باشد که به راهنمایی نگارنده دوم پایان پذیرفته است.

** نویسنده مسئول: تلفن: ۰۹۳۶۷۲۳۶۰۱، نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۰۳۱۵، E-mail: mahdi.saebi@yahoo.com

مقدمه

شدند و سرانجام در سال ۲۰۰۹ بود که پکت با انتشار کتاب "سینمای جدید کره: شکستن امواج" به طور رسمی مجموعه مقالات و نظریاتی که در چند سال گذشته پیرامون این صنعت فیلم‌سازی نوپا بیان گردیده بود را جمع‌آوری و به چاپ رساند. مشخصاً مبانی نظری این پژوهش، آرای داریسی پکت است که به‌خصوص در این کتاب و پیش از آن در سایت مخصوصی که به منظور جمع‌آوری نظریات گوناگون در باب سینمای جدید کره راهاندازی کرده بود به آدرس Koreanfilm.org می‌باشد.

پس از موفقیت‌های پی‌درپی فیلم‌های کره‌ای از اواخر سال ۱۹۹۹، که با رکوردشکنی‌های مداوم فیلم «شیری» (۱۹۹۹، جه-گیو کانگ) در گیشه‌های فروش فیلم‌های داخلی همراه بود، برخی از نظریه‌پردازان سینمایی جهان از داریسی پکت^۱ و هیوجان لی^۲ بر آن شدند تا با دسته‌بندی برخی از خواص این جنبش نوظهور سینمایی، به بیان ویژگی‌های مشترکشان بپردازند. در خلال همین چند مقاله و کتاب بود که نظریه‌پردازان و دوستاران سینمای کره متوجه شکل‌گیری واژه جدیدی به نام سینمای جدید کره جنوبی

سینمای کره جنوبی در خلال دهه ۱۹۸۰

فرهنگی کره جنوبی تا سالیان سال تحت نظارت مستقیم آمریکایی‌ها قرار بگیرد. این عوامل باعث شد تا «سینمای کره جنوبی طی چند دهه گذشته بیش از هر کشور دیگری چه در آسیا و چه در میان تمامی کشورهای جهان تحت تأثیر هالیوود و قواعد تماشاگرپسند و تجاری‌ساز بودن آن باشد» (Koreanfilm.org). با این‌که ملودرام در داستان‌ها و تئاترها و حتی فیلم‌های کره‌ای حرف اول را می‌زد و به واسطه این ژانر بود که مردم کره‌ای جذب سینما می‌شدند و حتی همگان فرهنگ کره‌ای را به ملودرام گره خورده می‌افتند، «اما پس از اتفاقات و تحولات سیاسی که در این کشور رخ داد به آرامی ذائقه مردم رو به تغییر نهاد و به مرور تحرک و جذابیت‌های بصری و روایتی در فیلم‌های ساخته شده توسط کره‌ای‌ها رسوخ پیدا کرد در نتیجه بعد از گذشت چند دهه ذائقه مردم این کشور نیز به سمت قوانین سینمای تجاری هالیوود سوق پیدا کرد و این میل مثبت‌یافته مردم، فیلم‌سازان کره‌ای را بر آن داشت تا افکار سابق خود را کنار گذاشته و به دنبال خواست مردم‌شان بروند» (Lee, 2000, 68).

اما این اتفاق که سلیقه مردم و هم‌چنین خواست توده فیلم‌سازان یک کشور به سمت قوانین جهان‌شمولی که هالیوود ارائه‌کننده بهترین نمونه آنهاست برود چیز تازه‌ای نبود. «به‌خصوص کشورهای همسایه کره یعنی ژاپن، چین و هنگ‌کنگ چندین سال قبل از فیلم‌سازان کره‌ای شروع به استفاده از قوانین سینمای تجاری هالیوود نموده و به این وسیله جایگاه خوبی در میان سینمای کشورهای جهان کسب کرده بودند» (Davis, 2008, 115). نتیجه تمامی این تغییرات این شد که ناخودآگاه تمامی قواعد ریز و درشت فیلم‌سازی هالیوودی در اواخر دهه ۱۹۸۰ وارد سینمای کره شد و فیلم‌های زیادی با چنین رویکردهایی ساخته شدند. از آنجا که همیشه تقلید صرف نمی‌تواند به خوبی اصل اثر باشد، حتی یک فیلم از آن موج انبوه فیلم‌های تقلیدی هالیوودی نیست که بتوان آن‌را در تاریخ کره ماندگار نامید و به جرات می‌توان گفت به هیچ‌وجه آثار قابل توجهی پدید نیامدند. «لذا فیلم‌سازان کره‌ای پس از دریافت این موضوع، علی‌رغم فشار بسیاری که از طرف مقامات بلندمرتبه فرهنگی و هنری این کشور بر روی تهیه‌کننده‌ها و کارگردانان مبنی بر ساخت فیلم‌ها براساس همان اصول تکراری هالیوودی بود در اقداماتی هماهنگ و منسجم شروع

تمامی تغییراتی که در سینمای ملی کره در طول دهه ۱۹۸۰ رخ داد را می‌توان در قالب دو دوره زمانی مجزا طبقه‌بندی کرد: دوره تحولات دموکراتیک و دوره پس از آن. در طول مدت زمان تحولات دموکراتیک، برخی از فیلم‌سازان علاقه‌مند کار با ابزار و امکانات جدید در این جنبش نوپا در صنعت فیلم‌سازی شدند. برخی دیگر شروع به کارگردانی فیلم‌هایی کردند که عیناً منعکس‌کننده وضع کنونی جامعه و اوضاع و احوال مردم رنج‌کشیده بود و به نوعی می‌توان این دسته را بنیان‌گذاران سینمای جدید کره دانست. به رغم تفاوت‌های اساسی که در شیوه‌های کارگردانی، تمایل‌های ایدئولوژیک، سبک فیلم‌ها و دغدغه‌های تماتیک برای فیلم‌سازان بوجود آمده بود، یک باور بنیادین عمومی نزد همه آنها وجود داشت مبنی بر اینکه باید فیلم‌های ما انعکاس‌دهنده تحولات دموکراتیک جامعه‌مان باشند و همین تعصب تغییرناپذیر افراطی، سبب شد که تماشاگران روانه دیدن فیلم‌هایی هر چند کره‌ای اما با کیفیت بسیار نازل شوند. «اما در اواسط دهه ۱۹۸۰ بود که سینمای ملی کره به خاطر دستاوردهای ناب هنری‌اش توانست توجه جهانیان را به خود جلب کند و بدین ترتیب است که لقب بازپروری^۳ به سینمای دهه ۱۹۸۰ کره جنوبی تعلق می‌گیرد» (Koreanfilm.org).

سینمای جدید کره جنوبی در برابر سینمای جهان

با آن‌که وجه جهان‌شمول بودن سینمای هالیوود بیش از هر نقطه‌دید دیگری در تاریخ آن خودنمایی می‌کند و می‌توان گفت تمامی کشورهای دنیا را تحت حاکمیت خود درآورده و قواعد خاص فیلم‌سازی در همه‌جاریشه دوانده، اما در برخی کشورها این قوانین تأثیرگذارتر بوده و نفوذی عمیق‌تر در افکار توده فیلم‌سازان آن کشور داشته است که بعنوان مثال می‌توان به کره جنوبی اشاره نمود. حضور نیروهای آمریکایی در کره جنوبی و سلطه آنها بر این کشور از یک سو و بی‌اراده و ضعیف بودن سردمداران کره‌ای از سویی دیگر سبب شد تا کنترل کامل امور

برخی از لحظات بیان داستان، اصول چند صد ساله داستان‌گویی که از زمان ارسطو حیات داشته رعایت نشود و یا حتی اگر در مقاطعی اصول روایت داستان دچار تزلزل شوند، به نفع حفظ ریتم و سرعت روایت داستان این اشکالات نادیده گرفته می‌شوند و تقریباً تمامی فیلم‌سازان و فیلم‌نامه‌نویسان کره‌ای اگر متوجه شوند در بخش‌هایی از قصه و یا روایت داستان اصول کلی داستان‌گویی کلاسیک و حتی مدرن دچار مشکل شده، به راحتی از کنار این مسئله گذشته و تمام توان خود را بر روی حفظ سرعت و ریتم داستان‌گویی می‌گذارند. «به همین دلیل است که شاید چیزی که از آن به عنوان سوراخ فیلم‌نامه‌ای نام برده می‌شود و اصطلاحاً گاف‌های سینمایی هستند که خوراک چندساله منتقدان ریز و درشت فیلم به شمار می‌روند، در فیلم‌نامه‌های کره‌ای امری عادی است و وجود یک یا چند سوراخ فیلم‌نامه‌ای در فیلم‌های کره‌ای موضوع عجیبی به حساب نمی‌آید و حتی پدیده‌ای قطعی به نظر می‌رسد» (Koreanfilm.org).

از آنجا که سالیان سال روح و فکر کره‌ای‌ها با ملودرام‌های نسبتاً سطح پایین خو گرفته و به نوعی تفکر کره‌ای‌ها از پایه‌های ملودرام‌هایشان مانند حفظ و تحکیم بنیان خانواده و روابط میان اعضای آن جدایی‌ناپذیر است، لذا سایه‌ای از اصول ملودرام‌های کره‌ای در جای‌جای قصه‌هایشان در هر ژانری که باشند دیده می‌شود و می‌توان به آسانی آنها را تشخیص داد. همین خصیصه متمایز کره‌ای است که داستان‌های آنان را از داستان‌های سایر نقاط جهان جدا می‌کند. در داستان‌های کره‌ای خشونت می‌تواند به بالاترین حالت خود عرضه شود و تماشاگران نه تنها با این امر مخالفت نمی‌کنند، بلکه بسیار هم از آن استقبال می‌کنند. به نحوی که هم‌اکنون تقریباً در تمامی فیلم‌های ساخته شده سینمای جدید کره شاهد خشونت‌های خاص هستیم که به هیچ‌وجه تا پیش از این شاهد چنین خشونت‌نمایی در سینما نبوده‌ایم؛ خشونت‌های که بعضاً در بطن قصه، خود را نشان می‌دهد مانند دختر مهربان و دوست‌داشتنی‌ای که به جان خانواده خود می‌افتد و پس از به قتل رساندن آنها به فجیع‌ترین حالت ممکن، سراغ باقی دوستان و آشنایانش می‌رود.^۷ «این نوع خشونت‌های درون-قصه‌ای را می‌توان بسیار در سینمای جدید کره نظاره‌گر بود. البته لازم به ذکر است که نمایش خشونت به نحو تکان‌دهنده و نه چندان آزر هم کار دیگری است که کره‌ای‌ها به مدد امکانات فنی خود به خوبی از پس آن برآمده‌اند و به این ترتیب خشونت موجود در داستان‌هایشان را به نحوی عجیب و غریب و بدیع به نمایش می‌گذارند» (Cieck, 2006, 188).

از دیگر مشخصه‌های منحصر به فرد صنعت سینمای جدید کره جنوبی که در قسمت روایت باید به آن اشاره کرد، شروع فیلم‌های کره‌ای است. به دلایل خاص فنی و ایدئولوژیکی، هم فیلم‌سازان و هم تماشاگران کره‌ای با این مسئله کنار آمده‌اند که هر فیلم کره‌ای که ساخته می‌شود باید دارای شروعی غافلگیرکننده و البته تکان‌دهنده باشد به نحوی که تا چند دقیقه بعد از شروع فیلم، تماشاگر در تحیر آنچه پیش آمده بماند. این مسئله تقریباً در تمامی فیلم‌های ساخته شده در صنعت سینمای

به ترکیب قواعد هالیوودی با باورهای بومی و سنتی کره‌ای کردند» (McHugh, 2005, 104). نتیجه این اقدام در ابتدا چندان رضایت‌بخش نبود چون بعضاً ترکیب‌های نامتجانسی از قوانین تکراری خارجی و داستان‌هایی با درون‌مایه‌های بومی بوجود می‌آمد که به هیچ‌وجه کنار یکدیگر جور در نمی‌آمدند. اما پس از گذشت چندین سال و تلاش فیلم‌سازان کره‌ای در این وادی، در اواسط دهه ۱۹۹۰ بود که با ساخت فیلم‌هایی چون «امپراطوری ابدی»^۸ (۱۹۹۵، جونگ-سون پارک)، فیلم‌سازان کره‌ای به این باور رسیدند که می‌توانند به ترکیب قابل قبولی از اصول فیلم‌سازی جهانی با ملودرام کره‌ای دست یابند. افزایش ساخت این قبیل فیلم‌ها سبب استقبال بیش از پیش مردم از این‌گونه آثار شد به نحوی که علاوه بر جلب اعتماد مردم و مسئولین سینمایی کشور توانست کمابیش به موفقیت‌هایی در جشنواره‌های گوناگون دست یابد و باعث افزایش حمایت‌ها از تولید بیشتر فیلم‌هایی با موضوعات بومی و بر پایه خواسته‌های مردمی شود (Cieck, 2006, 185).

سینمای کره جنوبی در حالی به اواخر دهه ۱۹۹۰ و اوایل قرن جدید نزدیک می‌شد که از سویی طی چندین سال گذشته‌اش به خوبی اصول و قواعد خاص فیلم‌سازی سایر نقاط دنیا و به خصوص هالیوود را کسب نموده و بارها و بارها به کار بسته بود و از دگر سو با تلاش بسیار زیاد توانسته آن قوانین را بومی‌سازی کرده و پایه‌های فنی شکل‌گیری سینمای جدید کره جنوبی را بدین‌سان بسازد. پس از آنکه سینمای جدید کره شکل گرفت و در جشنواره‌های جهان و اذهان منتقدان و تماشاگران جا افتاد و به رسمیت شناخته شد، عده زیادی از محققان و منتقدان سینمایی سراغ این صنعت سینمای جدید رفتند تا علل اساسی تفاوت فیلم‌های ساخته شده در این صنعت سینمایی را با باقی فیلم‌های روز دنیا بررسی کنند. نتایج مختلفی بدست آمد و منتقدان بسیاری هر کدام از زاویه‌ای خاص به این صنعت سینمایی پویا و تاثیرگذار روی فیلم‌های ساخته شده سراسر دنیا نگریستند. شاید بتوان نوآوری‌های خاص فنی سینمای جدید کره و فاکتورهای خاصی که همگان این فاکتورها را از آن سینمای جدید کره می‌دانند و اینها مهم‌ترین دلایل تفاوت این صنعت سینما با سایر جریان‌های تاریخ سینما هم به شمار می‌رود، در چند دسته زیر تقسیم‌بندی کرد:

الف) روایت و داستان‌گویی:

همان‌گونه که در فرهنگ کره معاصر به وضوح می‌توان ملاحظه نمود، مردم این کشور به شدت سرعت‌طلبند و به همین دلیل است که کره جنوبی یکی از بزرگ‌ترین بازارهای مصرف آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا است و البته خود نیز یکی از بزرگ‌ترین عرضه‌کنندگان تکنولوژی به شمار می‌رود. این خصلت کره‌ای را می‌توان در تمامی ارکان فیلم‌های ساخته شده در این کشور مشاهده نمود. داستان فیلم‌های کره‌ای به سرعتی به مراتب بالاتر از سرعت داستان‌گویی متداول و رایج در فیلم‌های سرتاسر جهان به پیش می‌رود. در داستان‌گویی کره‌ای، اگر در

البته به هیچ وجه نباید از این مسئله غافل شد که این حجم زیاد نوآوری در تدوین فیلم‌های کره‌ای نتیجه مستقیم تغییر روایت فیلم‌هایشان به سمت بیان روایت‌هایی با سرعت بالا و تعدد ماجراهاست که با توجه به این تغییرات بنیادین روایتی و بدلیل لزوم حفظ ریتم تعلیق و رعایت خط هیجان‌انگیز بودن فیلم‌ها در تمام لحظات فیلم، اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسند (Paquet, 2009, 5).

ج) موسیقی:

چیزی که از آن به عنوان موسیقی فیلم کره‌ای یاد می‌شود در اصل آوایی کلاژگونه هستند که می‌توان گفت تا پیش از تعداد انبوه این موسیقی‌ها در فیلم‌های کره‌ای، تماشاگران از این دست موسیقی‌ها تنها در آثار آوانگارهای فرانسوی دهه ۱۹۲۰ به بعد و قطعات آهنگ‌سازان تجربی‌گرای این فیلم‌ها مانند ژرژ آنتال^{۱۰} و سایرین ملاحظه می‌کردند. اما آثار آهنگ‌سازان کره‌ای به غایت متفاوت از هر قطعه‌ای است که تاکنون شنیده‌ایم؛ زیرا آنان به معنی واقعی کلمه، کلاژی موسیقی‌گونه خلق می‌کنند که بیش از هر چیز دیگر از موسیقی‌های کلاسیک بهره می‌برند و در درون آنها از انواع و اقسام سازهای امروزی استفاده می‌کنند. هدف از ساخت موسیقی‌ها برای یک فیلم کره‌ای از سینمای جدید این کشور، نه به رخ کشیدن زیبایی‌های باند صوتی فیلم بلکه کمک به اثربخشی هرچه بیش‌تر ابداعاتی است که فیلم‌ساز تمام تلاش خود را در ارائه آنها در روایت فیلم کرده است. این موسیقی‌های جدید که شاید بتوان گفت هم‌اکنون به فیلم‌های کالت^{۱۱} راه یافته‌اند و البته همچنان در فیلم‌های آوانگارد هم مورد استفاده قرار می‌گیرند، کارکردی اساسی در پیشبرد درام فیلم‌های کره‌ای ایفا می‌کنند زیرا به واسطه تازه و غیرعادی بودن خود و همچنین به خاطر تاثیرپذیری بالایی که در ترکیب با تصاویر نامتعارف فیلم‌های کره‌ای ایجاد می‌کنند، به درجه اهمیت بالایی دست می‌یابند.

د) بازیگری:

می‌توان نقطه قوت صنعت سینمای جدید کره‌جنوبی از نظر فنی را در سبک بازیگری آنها دانست که از آن به عنوان بازیگری در کلوزآپ نام می‌بریم. این نوع بازیگری بسیار پیش از سینمای جدید کره وجود داشته و بارها و بارها در فیلم‌های مختلف جای‌جای جهان از آن بهره می‌بردند؛ اما مشخصه خاص سینمای کره آنست که تقریباً در تمامی فیلم‌هایش از کلوزآپ‌های زیاد بهره می‌برد و همین امر سبب شده تا به بازی بازیگران در نماهای درشت^{۱۲} و همچنین نماهای خیلی درشت^{۱۳} اهمیت بسیار زیادی داده شود و ضرورت بازی میمیک چهره بیش از پیش ظهور کند. روایت فیلم‌های پرهیجان و پرتکاپو آن هم با بهره‌گیری از نماهای نزدیک زیاد، کار بازیگران را بسیار سخت‌تر از قبل می‌کند؛ همچنین به واسطه فیزیک چهره بازیگران کره‌ای و مشابتهایی که برای یک تماشاگر خارجی ممکن است داشته باشد، در ظاهر باید فهم و یافتن ارتباط میان این حجم بالای نماهای نزدیک برای تماشاگران خارجی کار سختی بنماید. اما دقیقاً همین‌جاست که

کره‌جنوبی رویت می‌شود که با بهره‌گیری از تکنیک‌های روایت از میانه داستان^{۱۴} و یا روایت از انتهای داستان^{۱۵} که توسط کارگردانان و بعضاً فیلم‌نامه‌نویسان اتخاذ می‌شود، سعی در ارائه کردن شروعی هرچه تکان‌دهنده‌تر داشته باشند که با توجه فیلم‌های ساخته شده و نتایج حاصله باید انعام نمود که کره‌ای‌ها در این امر در سینمای جهان پیشرو هستند و آثاری که آنان خالق آنها بوده‌اند در نوع خود بی‌نظیرند.

از دیگر مشخصه‌های روایتی غالب در صنعت سینمای کره‌جنوبی باید به تحرک و تعلیق دائمی در داستان‌ها اشاره نمود، به نوعی که اگر قرار باشد هر فیلم حتی معمولی ساخته شده در سینمای کره را گونه‌بندی کنیم، به ناچار باید یکی از گونه‌های پرتحرک، دلهره‌آور و یا هیجان‌انگیز را برای هر کدام لحاظ کنیم. «البته باید این را هم متذکر شد که چند سالی است ته‌مایه‌های ترسناک بودن به تمامی فیلم‌های کره‌ای حتی فیلم‌های خانوادگی و یا فیلم‌های کودکان هم رسوخ نموده و دیگر ترسیدن به یکی از تجربیات عادی در هنگام تماشای یک فیلم از سینمای جدید کره تبدیل شده است» (Koreanfilm.org).

لازم بذکر است با توجه به مشخصه‌های روایت‌های فیلم‌های کره‌ای که به اختصار اشاره شد، باید گفت این‌گونه روایت‌های تماماً پرهیجان و غافلگیرکننده، به شدت از سوی تماشاگران حمایت شده و اصلی‌ترین دلیل پیشرفت و ماندگاری این قبیل روایت داستان‌ها که مجال نفس کشیدن به تماشاگر نمی‌دهند همین تماشاگرها هستند.

ب) تدوین:

شاید بتوان گفت نخستین فاکتوری که از سینمای جدید کره‌جنوبی در چشم منتقدان و تماشاگران خارجی خودنمایی می‌کند، نوآوری‌هایی است که فیلم‌سازان کره‌ای در فرآیند تدوینشان به کار بسته و خالق سکانس‌هایی شدند که بسیار غریب و در نوع خود تامل برانگیز می‌باشد. یکی از مهم‌ترین نکات تدوینی که باید کره‌ای‌ها را مبدع آن برای سینمای داستانی دانست و تقریباً از همان ابتدایی‌ترین فیلم‌های صنعت سینمای جدید کره‌جنوبی نیز شاهد آن بوده‌ایم، این است که در تدوین کره‌ای لازم نیست کنش به اتمام برسد و سپس وارد نمای بعدی شویم بلکه می‌توان از میانه کنش قبلی مستقیماً سراغ نتیجه کنش رفته و نتایج اعمال کنش را مشاهده کنیم. «به عنوان مثال در صحنه‌ای از فیلم «Old Boy» زمانی که شخصیت اصلی فیلم، دانه‌سو، با استاد هنرهای رزمی ژاپنی مبارزه می‌کند وقتی که استاد ژاپنی، دانه‌سو را چندبار بلند کرده و بر روی میزهای شیشه‌ای که مانند ویت‌ترین گذاشته شده‌اند پرت می‌کند، تماشاگر تنها یک بار بلند شدن دانه‌سو توسط استاد ژاپنی را می‌بیند و در ادامه صرفاً مشاهده‌گر نماهایی است که در آن دانه‌سو به طور مداوم بر روی میزهای شیشه‌ای مختلف فرود می‌آید و میزها می‌شکنند. این اتفاقی است که دیگر در صنعت سینمای جدید کره‌جنوبی به امری عادی بدل شده است و حتی در فیلم‌های پرخرج و صرفاً گیشه‌پسند کره‌ای هم شاهد این مدعا هستیم» (Parkchanwook.org).

را از بار تکراری و کسل‌کننده بودن رها سازد و باعث رونق مجدد آنها شود. از اینجا به بعد هالیوودی‌ها هر زمان که فیلمی مبتنی بر پایه‌های شرقی می‌ساختند، به‌طور مدام یادآور می‌شدند که مرجع این فیلم شرقی است و به خصوص برای «سگ‌های انباری» که این امر تقریباً در هر مصاحبه و نقدی که انجام می‌شد، رخ می‌داد. این جریان شرقی‌پسند که از چندین سال پیش از ظهور سینمای جدید کره به وقوع پیوسته بود، راه را برای ورود فیلم‌های کره‌ای بسیار هموار ساخت به نحوی که زمانی که آمریکایی‌ها مشغول کپی‌برداری از هر یک از چهار مولفه خاص سینمای کره که در بالا به آنها اشاره شد بودند، با افتخار یادآور می‌شدند که روایت، تدوین، موسیقی و یا بازیگری این فیلم هالیوودی بر پایه فیلم‌های کره‌ای است. البته لازم به ذکر است که روایت فیلم‌های سینمای جدید کره، همان روایت هالیوودی دست‌کاری شده است و مهم‌ترین دلیل رسیدن این قبیل روایت‌ها به چنین جایگاهی در میان تماشاگران کره‌ای، مشخصاً همین است که ریشه‌های روایت کره‌ای همان روایت‌های کلاسیک هالیوودی به شمار می‌رود (Min, 2003, 72).

در نهایت باید به این نکته اشاره کرد که وسعت تأثیرگذاری سینمای جدید کره جنوبی تنها به هالیوود محدود نمی‌شود و مولفه‌های خاص کره‌ای که باید به آنها جلوه‌های ویژه^{۱۷} را هم اضافه کرد، هم‌اکنون بر روی سینمای هنگ‌کنگ و چین و پس از آن بر روی سینمای آمریکای لاتین هم بسیار تأثیر گذاشته، به نحوی که به خصوص چهار مولفه مذکور در بسیاری از فیلم‌ها از جمله آثار فیلم‌سازانی نظیر والتر سالس^{۱۸} و همچنین فرناندو مه‌له‌ریس^{۱۹}، مثلاً در فیلم «شهر خدا» (۲۰۰۲)، فرناندو مه‌له‌ره (س) که حاوی صحنه‌های خشونت فراوانی است که جنس خشونت آن از نوع خشونت‌های شرقی و به خصوص کره‌ای است (Imdb.com) و همچنین شیوه تدوین این فیلم و موسیقی خاص آن که مو به مو مولفه‌های کره‌ای را رعایت می‌کند، به وضوح قابل رویت هستند. این گستردگی تقلید از سینمای جدید کره خود بیانگر حجم زیاد محبوبیت مولفه‌های خاص کره‌ای است.

هنرنمایی بازیگران و فیلم‌سازان کره‌ای، خود را نشان می‌دهد و آن هم اینست که عوامل فیلم‌های کره‌ای با بازی‌های به شدت تأثیرگذار و پرهیز از هرگونه غلو و بزرگ‌نمایی‌های بعضاً رایج، تلاش می‌کنند به نوعی از سبک بازیگری برسند که علاوه بر خسته نکردن تماشاگر در مدت تماشای فیلم، مشکلی هم برای او در فهم ارتباط میان افراد و گره‌های داستانی پیدا نشود و بتواند به راحتی هرچه تمام‌تر از پس کشف ارتباط شخصیت‌ها و رویدادها با یکدیگر برآید. «بدون شک این سبک بازیگری در کلوزآپ که کره‌ای‌ها تاکنون به پیشرفت‌های بسیاری در آن دست یافته‌اند، هم‌اکنون در فیلم‌های زیادی در سرتاسر دنیا مشاهده می‌شود و مورد استفاده خیل عظیمی از بازیگران و فیلم‌سازان قرار گرفته است» (Ciecko, 2006, 186).

حال، پس از بررسی این عوامل، که کره‌ای‌ها از سینمای سایر کشورهای جهان و به خصوص هالیوود گرفته‌اند و در آنها جرح و تعدیل داده و به پیشرفت‌های بسیاری هم دست یافته‌اند، باید به این نکته اشاره کرد که مجدداً سینمای جهان و به خصوص هالیوود این مشخصه‌ها و مخصوصاً این چهار مورد را از سینمای کره بازپس گرفت اما این بار نسخه تکامل یافته و خاص هر کدام را، و شروع به استفاده گسترده از آنها در فیلم‌های خود کرد.

در اینجا لازم است به این نکته توجه کنیم که بحث بازسازی و تقلید از سینمای شرق در سینمای هالیوود قدمتی در حدود چندین دهه دارد و از «راشومون» و «هفت سامورایی» گرفته تا فیلم‌های متاخر، همواره هالیوود چشم‌داشتی به فیلم‌های شرقی ساخته شده داشته و دارد؛ اما یکی از نخستین و همچنین موفق‌ترین بازسازی از فیلم‌های شرقی که در هالیوود دهه ۱۹۹۰ صورت گرفت فیلم «سگ‌های انباری»^{۱۴} (۱۹۹۲)، کوئینتن تارانتینو بود که بسیار تحت تأثیر «قاتل»^{۱۵} (۱۹۸۹)، جان وو^{۱۶} ساخته شده است (Imdb.com). تجربه موفق فیلم تارانتینو و استقبال کم‌نظیر تماشاگران و منتقدان آمریکایی از این فیلم، تهیه‌کنندگان هالیوودی را متوجه مولفه‌های خاص سینمای جدید شرق کرد و این‌که چقدر می‌تواند فیلم‌های پرهیجان و بعضاً رخت‌بار هالیوودی

نتیجه

سیل انبوه فیلم‌های کره‌ای هستند که توسط کمپانی‌های عظیم هالیوودی با مشهورترین بازیگران و عوامل مورد بازسازی قرار می‌گیرند و همچنین است تقلیدهای عیان هالیوودی‌ها از اصول ابداعی کره‌ای‌ها در تدوین و همچنین در استفاده کلاژگونه از موسیقی. همچنین اتفاقی که در گیشه‌های فروش فیلم‌های کره‌ای رخ داده، صنعت سینمای این کشور را بالاتر از سینمای کشورهایی از جمله سینمای چین، هند، بالکان و ... قرار می‌دهد. در انتها می‌توان به افزایش تقاضای کمپانی‌های هالیوودی برای به انجام رسیدن جلوه‌های ویژه تصویریشان توسط شرکت‌های کره‌ای اشاره کرد که بیانگر عمق نفوذ همه‌جانبه خلاقیت کره‌ای در بطن سینمای هالیوود می‌باشد.

در نتیجه تحولات سیاسی رخ داده در کشور کره جنوبی و تسلط کامل آمریکا بر این کشور، سینمای کره جنوبی تمامی قواعد فیلم‌سازی هالیوودی اعم از اصول روایت، تدوین، فیلم‌برداری، جلوه‌های ویژه، موسیقی و بازیگری را آموخت و برای مدتی هم در تمامی فیلم‌های تولید شده در داخل کشورش به کار بست اما طی چند سال و در نتیجه اقداماتی بنیادین و پایه‌ای، شروع به بومی‌سازی این قواعد و منطبق کردن آنها با خواسته‌های مردم کشورش نمود و پس از گذشت یک دهه و کسب تجربه کافی، اقدام به عرضه برآیند تجربیاتش به سینمای جهان و به خصوص هالیوود کرد؛ به نحوی که بیش از هر سینمایی هم‌اکنون سینمای هالیوود تحت تأثیر سینمای کره جنوبی قرار دارد و گواه این مطلب

پی‌نوشت‌ها:

- 1 Darcy Paquet.
- 2 Lee, Hyangjin.
- 3 Recovery.
- 4 Yeongwonhan jegug.
- 5 Jong-won Park.
- 6 Narrative.
- ۷ برگرفته از پلات اصلی فیلم «یک داستان از دو خواهر» (۲۰۰۳).

- 8 In medias res.
- 9 In extremis.
- 10 George Antheil.
- 11 Cult Movie.
- 12 Close-Up.
- 13 Extreme Close-Up.
- 14 Reservoir dogs.
- 15 Dip huet seung hung.
- 16 John Woo.
- 17 Special Effects.
- 18 Walter Salles.
- 19 Fernando Meirelles.

فهرست منابع:

Ciecko, Anne Tereska (2006), *Contemporary Asian cinema*, Berg Publishers.

Davis, Darrell William (2008), *East Asian Screen Industries*, BFI Publishing.

Lee, Hyangjin (2000), *Contemporary Korean cinema*, Manchester University Press.

Min, Eungjun; Joo Jinsook and Kwak HanJu (2003), *Korean Film : History, Resistance, and Democratic Imagination*, Westport, Connecticut, Praeger Publishers.

McHugh, Kathleen (2005), *South Korean golden age melodrama*, Wayne State University Press.

Paquet, Darcy (2009), *New Korean Cinema: Breaking the waves*, Wallflower Press.

www.boxofficemojo.com

www.HanCinema.net

www.Imdb.com

www.Koreanfilm.org

www.koreanfilm.or.kr

www.nytimes.com

www.Parkchanwook.org